

คำนำ

วรรณกรรมพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีทั้งร้อยแก้ว ร้อยกรอง และบทละคร ถ้าได้ศึกษาวรรณกรรมของพระองค์ จะเห็นได้ว่า รัชกาลที่ 5 นั้น ทรงเป็นนักปกครองชั้นเลิศ รอบรู้ในกิจการทั้งปวง และที่สำคัญยิ่งก็คือ เป็นกษัตริย์ที่ทรงห่วงใยในความทุกข์เดือดร้อนของราษฎรเสมอ ความอันยืนยงคำกล่าวนี้ อ้างได้จากวรรณกรรมประเภทร้อยแก้ว ส่วนร้อยกรองและบทละครนั้น แสดงให้เห็นอัจฉริยะของพระองค์ ซึ่งบทพระราชนิพนธ์โดยเฉพาะบทละครนั้น ทรงพระราชนิพนธ์ขณะทรงพระประชวร และทรงใช้เวลาไม่นานวันนัก

วรรณกรรมของพระองค์มีเรื่องหนึ่งที่เว้นไว้ คือ พระราชพิธีสิบสองเดือน มิได้นำมากล่าวในเล่มนี้ ด้วยเห็นว่าเป็นเรื่องน่ารู้ ซึ่งควรจะได้ศึกษาเป็นกรณีพิเศษต่างหาก อาจจะทำเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาเมื่อมีโอกาส

ขอขอบพระคุณ คุณลุงพิมพ์ สายะเสวี ที่กรุณาให้บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งหาได้ยาก มาประกอบการเขียนหนังสือเล่มนี้

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป

คำนำ (เพิ่มเติม)

วรรณกรรมพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งจัดพิมพ์ครั้งใหม่นี้ได้แก้ไขปรับปรุงและเพิ่มเติมสาระสำคัญ จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม สรุปสาระสำคัญและแบบฝึกหัด เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ศึกษาด้วยตนเองได้

สำหรับวรรณกรรมพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งมีทั้งร้อยแก้วร้อยกรองและบทละครนั้น ผู้ศึกษาจำเป็นต้องรู้จักวิเคราะห์และใช้วิจารณ์อยู่บ้าง ทั้งนี้ เพราะวรรณกรรมประเภทร้อยแก้ว มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม และประวัติศาสตร์อยู่มาก โดยเฉพาะเป็นระยะเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของการพัฒนาบ้านเมืองเข้าสู่อารยประเทศ ส่วนร้อยกรองและบทละครนั้นก็ถือเป็นระยะเวลาที่เริ่มเปลี่ยนแปลงเข้ารับอิทธิพลตะวันตกเช่นเดียวกัน และลักษณะแนวความคิดต่าง ๆ ได้เปลี่ยนไปมาก

อนึ่ง ผู้ศึกษาจะต้องจับสาระสำคัญของแต่ละเรื่องให้ได้ว่ากล่าวถึงเรื่องใดแล้วจึงวิเคราะห์และใช้วิจารณ์เป็นสื่อความคิดโดยตลอด

ทวีศักดิ์ ญาณประทีป